

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Markovej a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Petra Dukesa, JUDr. Margity Fridovej a JUDr. Jany Zemeníkovej, v právnej veci žalobcu Č.F., a.s., B., G.X., zastúpeného advokátom JUDr. D.K., B., proti žalovaným: 1/ K.Š., s.r.o., P., R.X., 2/ T.T., bytom v P., P.X. 3/ J.T., bytom v P, P.X. žalovaní 2/ a 3/ zastúpení advokátom JUDr. D.M, L.X., S. o zaplatenie 6 883 473 Sk s príslušenstvom, vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 5 Zm 5/04, na dovolanie žalovaných 2/a 3/ proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. novembra 2006-211, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalovaných 2/ a 3/ sa **z a m i e t a**.

Žalovaní 2/ a 3/ sú povinní zaplatiť žalobcovi na účet zástupcu 31 687 Sk náhrady trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 12. septembra 2005 č. k. 5 Zm 5/04-162 zrušil zmenkový platobný rozkaz, ktorý vydal 2. novembra 2004 pod sp. zn. 5 Zm 5/04 v celom

rozsahu a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ až 3/ 496 759,40 Sk a na účet štátu trovy vo výške 2352 Sk.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca a žalovaný 1/ uzavreli 8. augusta 2003 faktoringovú zmluvu č. X. Podľa čl. 4/1 faktoringovej zmluvy žalovaný 1/ ako postupca mal povinnosť ponúknuť faktorovi na odkúpenie písomnou formou každú pohľadávku, ktorú má voči odberateľovi, pokiaľ nie je z jeho ponukovej povinnosti vylúčená zápisom v uvedenom zozname odberateľov, resp. v zmluve o postúpení pohľadávok. V článku č. 5/4 bolo dohodnuté, že prijatím ponuky na postúpenie pohľadávky vzniká medzi postupcom a faktorom platná zmluva o odplatnom postúpení pohľadávky. S postúpenou pohľadávkou sa prevádza na faktora aj príslušenstvo pohľadávky a tiež všetky práva, ktoré sú s postúpenou pohľadávkou spojené. V článku č. 9/1/2 sa zmluvné strany dohodli, že cena postúpenej pohľadávky je jej menovitá hodnota. Cena postúpenej pohľadávky je splatná do 5 dní odo dňa prijatia úhrady pohľadávky od odberateľa na bankový účet faktora vo výške prijatej úhrady. Dňa 8. augusta 2003 bolo medzi žalobcom a žalovaným 1/ dohodnuté zmenkové vyplňovacie prehlásenie. V tomto prehlásení bolo dohodnuté, že za účelom samostatného zistenia svojich záväzkov voči žalobcovi, žalovaný 1/ ako klient vystavil vlastnú blankozmenku číslo X., zabezpečenú avalistom T. a J. Jednou z podmienok vo vyplňovacom prehlásení bol záväzok žalobcu, že zmenku vyplní a predloží výhradne v prípade, ak žalovaný 1/ nebude schopný plniť svoje záväzky, vyplývajúce z faktoringovej zmluvy č. X., uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 1/, v okamihu ukončenia platnosti tejto zmluvy podľa článku č. 19, alebo článku č. 20. V prípade, že klient neuhradí z akéhokoľvek dôvodu svoj splatný, alebo nesplatný záväzok voči žalobcovi, vyplývajúci z uzavretej faktoringovej zmluvy, je žalobca oprávnený v zmenke doplniť dátum zročnosti, ktorý bude 16. Alebo ktorýkoľvek ďalší deň po ukončení platnosti faktoringovej zmluvy. Súčasne vyplní výšku zmenečnej istiny, ktorá bude zodpovedať výške všetkých splatných i nesplatných záväzkov žalovaného 1/ voči žalobcovi, vyplývajúcich z faktoringovej zmluvy k 15. dňu nasledujúcemu po dni ukončenia platnosti faktoringovej zmluvy. Žalovaný 1/ a žalobca sa zároveň dohodli, že rozhodujúce pre určenie výšky záväzkov klienta voči žalobcovi sú účtovné záznamy žalobcu. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že žalobca, ako majiteľ blankozmenky, túto vyplnil v rozpore so zmenkovým vyplňovacím prehlásením. Ďalej súd zistil, že žalobca v odstúpení od faktoringovej zmluvy z 15. marca 2004 neuviedol žiadny dôvod odstúpenia, hoci v odstúpení poukázal na čl. č. 20 zmluvy, v ktorom sú presne dohodnuté dôvody, pre ktoré je

žalobca ako faktor oprávnený od zmluvy odstúpiť. Pokiaľ dochádza k zmluvnému odstúpeniu od zmluvy, je nutné, aby v odstúpení odstupujúci vymedzil dohodnuté dôvody odstúpenia. V odstúpení však žalobca ani jeden dohodnutý dôvod neuviedol. Preto nie je dôvodné tvrdenie žalobcu, že dôvod odstúpenia od zmluvy mu neukladá ani zmluva, ani zákon. Na základe uvedených skutočností súd uznal obranu žalovaného 1/ za opodstatnenú, t.j., že odstúpenie od zmluvy je neplatné a neúčinné. V danom prípade nedošlo k ukončeniu platnosti faktoringovej zmluvy, preto táto zmluva je platná. Žalobca vyplnil blankozmenku v rozpore so zmenkovým vyplňovacím prehlásením. Z tohto dôvodu žalobca predčasne uplatnil právo na zaplatenie zmenkovej istiny na súde, z tohto dôvodu súd zmenkový platobný rozkaz zrušil v celom rozsahu.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako odvolací súd, vec prejednal a rozsudkom z 23. novembra 2006 č. k. 3 Obo 362/05-211 rozhodol tak, že konanie voči žalovanému 1/ zastavil a voči žalovaným 2/ a 3/ zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti. Žalovaným 2/ a 3/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 563 691 Sk náhrady trov konania na súde prvého stupňa a 407 435 Sk náhrady trov odvolacieho konania.

Rozhodol tak s odôvodnením, že v danom prípade žalovaní 2/ a 3/ prevzali ručenie za splnenie záväzku žalovaného 1/, vyplývajúceho z faktoringovej zmluvy č. X. Podľa § 32 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb., záväzok zmenkového ručiteľa je platný aj vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu, než pre vady formy. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že záväzok zmenkového ručiteľa je nezávislý na záväzku dlžníka. Aj v prípade, ak by sa dlžník zbavil svojej povinnosti vyplývajúcej zo zmenky preukázaním námietok, môže sa zmenkový veriteľ úspešne domáhať plnenia voči veriteľovi. Zmenkový ručiteľ môže podľa § 17 zákona č. 191/1950 Zb. robiť majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k majiteľovi zmenky, nie však na vzťahoch zmenkovo zaviazanej osoby, za ktorú bolo ručenie prevzaté, k majiteľovi zmenky. Námietky žalovaných 2/ a 3/, týkajúce sa vzniku vyplňovacieho oprávnenia žalobcu k blankozmenke vystavenej žalovaným 1/ preto pre posúdenie existencie ich ručiteľského záväzku nemajú žiadny význam. Žalovaní 2/ a 3/ tiež namietali, že ručiteľský záväzok podpísali v domnienke, že sú označení ako svedkovia zmenkového záväzku, účastníkmi ktorého sú žalobca a žalovaný 1/, pretože im nebol známy termín aval. Túto námietku žalovaných 2/ a 3/ je možné posúdiť za účelovú vzhľadom

na skutočnosť, že za vystaviteľa podpísal blankozmenku žalovaný 2/, ako jeho konateľ. Okrem toho žalovaný 2/, ako konateľ zmenkového dlžníka, podpisoval zmenky vystavené žalovaným 1/ za výstavcu, alebo ako ručiteľ spolu so žalovanou 3/ aj v iných prípadoch. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz ponechal v platnosti voči žalovaným 2/ a 3/.

Voči žalovanému 1/ odvolacie konanie zastavil podľa § 107 ods. 4 O.s.p., lebo v priebehu odvolacieho konania zanikol bez právneho nástupcu.

Proti tomuto rozhodnutiu podali dovolanie žalovaní 2/ a 3/. Žiadali rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k nim zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnili poukazom na ust. § 238 ods. 1 O.s.p. a na § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. V dovolaní namietajú, že odvolací súd nesprávne aplikoval ustanovenie § 32 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. (ďalej len zákon zmenkový a šekový) a nesprávne právne vyhodnotil, že žalovaní 2/ a 3/ prevzali ručenie za splnenie záväzku žalovaného 1/, vyplývajúceho z faktoringovej zmluvy č. X. Toto konštatovanie súdu nemá vecné, ani právne opodstatnenie, nakoľko žalovaní 2/ a 3/ ručenie za splnenie záväzku z faktoringovej zmluvy č. X. neprevzali, ručenie sa týkalo výlučne záväzku zo zmenky a nie z iného záväzkového vzťahu. Žalovaní 2/ a 3/ avalom zmenky prevzali iba zmenkové ručenie za pôvodne žalovaného v 1. rade. V námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu a aj v priebehu konania na súde prvého stupňa a na odvolacom súde žalovaní argumentovali tým, že vyplňovacie právo k blankozmenke bolo podľa zmenkového vyplňovacieho prehlásenia z 8. augusta 2003 viazané výhradne na ukončenie platnosti faktoringovej zmluvy a k ukončeniu jej platnosti nedošlo z dôvodu neexistencie zákonných a ani zmluvných podmienok pre toto odstúpenie, a teda zmenka bola jednoznačne vyplnená odlišne od dojednania, obsiahnutého v zmenkovom vyplňovacom prehlásení, čo v priebehu konania žalovaní preukázali a v konečnom dôsledku nepopieral ani žalobca. Absolútnu námietku, že doplnená blankozmenka má vecné nedostatky, môže jej majiteľovi vznášať ktorýkoľvek žalovaný dlžník. Ako osoba oprávnená k námietkam, tak prichádza do úvahy ten, kto je žalovaný zo zmenky a tým môže byť nielen hlavný zmenkový dlžník, ale aj jeho ručiteľ.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť a priznať náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že pôvodne žalovaný 1/ za obdobie niekoľkých mesiacov

zmluvu vôbec neplnil, čím porušoval články 4 a 5 zmluvy, preto žalobca listom z 15. marca 2004 odstúpil od faktoringovej zmluvy, teda 15. marca 2004 existovali zmluvné, ako aj zákonné dôvody pre odstúpenie od zmluvy. Pôvodne žalovaný 1/ počas odvolacieho konania zanikol bez právneho nástupcu, preto bolo voči nemu konanie zastavené. Keďže bola blankozmenka zabezpečená zmenkovým ručením žalovaných 2/ a 3/, sú títo povinní zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu z titulu zmenkového ručenia. Ďalej uviedol, že žalovaní 2/ a 3/ účastníkmi žiadnej dohody o vyplnení blankozmenky neboli, preto sa nemôžu dovolávať jej obsahu. V danom prípade je potrebné riešiť iba právnu otázku, či medzi účastníkmi existuje právny vzťah z titulu zmenkového ručenia a či žalovaná pohľadávka zo zmenky bola uspokojená, ak nebola, je namieste dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, a že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p, dovolanie prejednal a po preskúmaní rozhodnutia v napadnutej časti, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolaniu nie je možné vyhovieť.

Predmetom dovolania je zaplatenie zmenkovej sumy 6 883 473 Sk s príslušenstvom z titulu zmenkového ručenia. Podstatou obrany žalovaných 2/ a 3/ je, že žalobca neplatne odstúpil od faktoringovej zmluvy, lebo odstúpenie neobsahovalo ani jeden dôvod dojednaný v zmluve pre odstúpenie, a preto je blankozmenka vyplnená predčasne a predčasne uplatnená na vymáhanie.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že na zabezpečenie záväzku vyplývajúceho z faktoringovej zmluvy č. X. vystavil žalovaný 1/ v prospech žalobcu blankozmenku, ktorú avalovali žalovaní 2/ a 3/.

Zmenkový ručiteľ je zaviazaný ako ten, za koho sa zaručil. Záväzok zmenečného ručiteľa je platný i vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu, než pre vadu formy (§ 32 ods. 1 a 2 zákona č. 191/1950 Zb., ďalej len zmenkový a šekový zákon).

Záväzok zmenkového ručenia je skutočným zabezpečovacím záväzkom, vyznačuje sa akcesoritou ku zmenke, s platnosťou zmenky trvá a zaniká. Okolnosť, že ide o aval

na zabezpečovacej zmenke, nemôže bez ďalšieho znamenať, že aval má akýkoľvek vzťah ku kauzálnej pohľadávke, zmenkou zabezpečenej. Ak by ručiteľ mal mať proti remitentovi nejaké kauzálne námietky, muselo by to vyplývať z ich vzájomných mimozmenkových vzťahov, teda zo zmluvy, v ktorej by bol dohodnutý okruh prípustných námietok. Ak k takejto dohode nedošlo, avalista nemôže bez ďalšieho len preto, že je avalistom, používať námietky osoby, za ktorú je na zmenke podpísaný, obdobne ako má možnosť vznášať dlžníkove námietky obecný ručiteľ. Tomuto toto právo priznáva zákon. Avalistovi však zmenkový a šekový zákon takéto oprávnenie nestanovuje.

V danom prípade zmluvnými stranami vo faktoringovej zmluve boli žalobca a žalovaný 1/. Medzi žalobcom a žalovanými 2/ a 3/ bol uzavretý len zmenkový záväzok avalistov. Ide teda len o abstraktné zmenkové ručenie, bez akéhokoľvek vzťahu ku kauzálnej pohľadávke zmenkou zabezpečeného.

Podľa ustanovenia § 10 (zmenkového a šekového zákona), ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dohodnuté, nemôže sa namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, ibaže majiteľ nadobudol zmenku v zlej viere, alebo sa pri nadobudnutí zmenky prevínil hrubou nedbanlivosťou.

V konaní nebolo preukázané, že by žalobca nadobudol zmenku v zlej viere, preto sa avalisti s úspechom nemohli domôcť nimi namietanej skutočnosti, že žalobca vyplnil zmenku v rozpore s dohodou.

Odvolačí súd preto rozhodol v súlade so zmenkovým a šekovým zákonom, keď zmenkový platobný rozkaz vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/ ponechal v platnosti.

Z uvedených dôvodov dovolací súd podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. dovolanie žalovaných 2/ a 3/ ako nedôvodné zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vznikli trovy konania za právne zastupovanie, a to za jeden úkon právnej pomoci (vyjadrenie k dovolaniu) v sume 26 450 Sk, spolu s paušálnou náhradou hotových výdavkov v sume 178 Sk a DPH, trovy žalobcu predstavujú sumu 31 678 Sk (§ 10 ods. 1, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z.z.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 31. júla 2008

JUDr. Anna Marková, v. r.
predsedníčka senátu

